

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Preceptoriu[m] Domini Gotscalci Hollen de ordine Heremitarum sancti Augustini

Hollen, Godescalcus

Nurmberge, 1521

VD16 H 4471

Honora patrem [et] matrem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30748

Alibus expressis a iure dūtaxat exceptis au-
dire diuina v^l ecclesiastica suscipere sacra-
menta. Sexto non debent admitti ad diui-
na familiares religiosorum ⁊ monasterio-
rum. vt patet lib. vi. de priuilegijs. c. licet.
in fine. nisi super hoc fuerint priuilegiati.
Septimo non debēt admitti ad diuina fra-
tres ⁊ sorores de tertia regula sancti Frā-
cis. vt ptz in cle. eo. titu. c. cum ex eo. nisi
sint priuilegiati: ⁊ hoc sub pena late snie.
Octauo omnes ecclie toti⁹ ciuitatis debēt
se cōformare matrici ecclie sub pena excōi-
cationis late sententie a qua nisi p summū
pontificē pnt absolui. vtz in cle. de senten.
excō. c. cū ex frequētib⁹. Et hoc est verum:
nisi sint priuilegiati sicut nos. Nam possu-
mus admittere ad diuina n^{os} iuratos fra-
tres tpe interdicit: qđ ptz in quodā priuile-
gio nostro a sede ap^lica nobis collato.

Honora patrem ⁊ matrem.

Adecimo peccāt ptra illud pceptū
qđ nolūt semel ad min⁹ i anno cōfite-
ri suo pprio sacerdoti eoz pctā. de
quo ait ps. Sicut miserē p^r filioz: miser-
tus est dñs timētibus se. Sed diceres. Vñ
venit qđ pctā n^{ra} debem⁹ confiteri. Rñr. qđ
venit ab Adam. Vñ Grego. iiii. moralium.
Pctm̄ parentes ad hoc requisiti fuerūt vt
pctm̄ qđ trāsgredidēdo cōmiserāt cōfitendo
delerēt. Vñ ⁊ serpens ille psuasor malozū
qđ non erat reuocandus ad veniā: de culpa
non est requisitus. Interrogat⁹ itaqz hō vbi
esset: vt ppetratā culpā aspiceret ⁊ cogno-
sceret qđ longe a conditoris sui via abisset.
Sed adhibere sibi met vtqz defensionis so-
lacia qđ confessionis elegerūt. Lunqz excu-
sare pctm̄ voluit vtr per mulierem: mulier
per serpentem auerunt culpam: quā tue-
ri conati sunt. Hoc Gregorius. Alij dicunt
qđ venit a Cayn. Genes. iiii. Cum domin⁹
dixit ad Cayn. Vbi est Abel frater tuus.
Deuisset confiteri peccatum suum: sed di-
xit. Nescio: Nunqđ custos fratris mei sum
ego? De peniten. distin. i. ca. serpens. vbi
dicitur. Deniqz Cayn qui voluit crimē ne-
gare indignus iudicatus est qui puatretur
in peccato. Et fm magistrum in historijs
cōmisit septem peccata. Nota ibidem. Alij
dicunt qđ incepit tpe ioseph: qđ pceptū achor

vt cōfiteret qđ acceperat de anathemate.
vt ptz Iosue. vii. Alij dicunt qđ incepit i ve-
teri testamēto. Esa. xliii. Dic tu iniquitates
tuas vt iustificeris. ps. Dixi cōfitebor ad-
uersum me iniquitates meas: ⁊ tu remis-
isti iniquitatē pcti mei. Sed in veteri testa-
mento fuit solū deo ⁊ nō homini cōfite dū
quē admodū iudei adhuc seruant. Sed in
nouo testamēto cōfiteri tenemur deo ⁊ ho-
mini: quod venit ex triplici statuto: scz

Ex statuto dominico.

Ex statuto apostolico.

Ex statuto ecclesiastico.

Primo venit ex statuto dñico: quia ch^rus
postqđ mundauit leprosum: dixit ei. Vade
ōnde te sacerdotib⁹ ⁊ offer munus ⁊ c. vtz
Mat. viii. Dubitat⁹ vtz pfitēs debet aliqd
offerre sacerdoti vel si etiaz tenet? Rñr. qđ
nō: qđ d^r extra de simo. Sacramenta sunt
libere recipienda: ⁊ libere sunt p ministros
cōferēda. Offerre igit sacerdoti aliqd cui
conntet hō pōt intelligi dupl^r. Primo pro-
pter sacramenti emptionem vel pactionē: ⁊
sic illicitū est ⁊ dānosum ⁊ sue damnatiōis
sniam recipit cū simone mago a beato Pe-
tro ap^lo: a qđ audiuit. Pecunia tua tecū sit
in pditionē: donuz dei possidere ⁊ c. Scđo
ppter ipius ministri sustentationē. Nā mi-
nistri sacramētoz p eoz administratiōē
viuere debent. Quia pprijs stipendijs nul-
lus militare tenet. Vñ Rume. xviii. pro su-
sustentatione sacroꝝ decime fuerūt ordinate
vt dicit dñs filiis Leui. Dedi omnes deci-
mas ⁊ possessionē misterio qđ seruiūt mihi
in tabernaculis: ⁊ ipsi portabūt pctā popu-
li mei. Vñ illi ministri qui nec decimas nec
aliquos redditus a pplo recipiant: licite p
administratiōē sacroꝝ pnt aliqd accipere
in sustentationē vite ipsoꝝ: vt sunt religio-
si paupes ⁊ psbyteri coducti in ecclesijs: qđ
bus non dat nisi qđ a pplo gratis offerunt.
Talibus em̄ curiale est quodāmodo ⁊ de-
bitū aliqd eis offerre: cū ab eis aliquod sa-
cramētū accipit ad sustentandā vitā ipso-
rum. Secundo ptz hoc idem per hoc quod
dicit Joānis. xx. Vbi dixit dñs apostolis.
Accipite sp̄s sanctū: quoz remiseritis pec-
cata ⁊ c. Item Mat. xviii. Tibi dabo cla-
ues regni celoꝝ ⁊ c. Utile est confiteri pro-

Preceptum Quartum

Ppter multa. Primo ratione congruitatis: quia in veteri testamēto deus nō fuit hō: ergo sufficiebat cōfiteri deo solū. Sed nūc de^r fact^r est hō: ḡ oportet nos cōfiteri deo et hōi. Secūdo rōne vtilitat^r: qz vtile est rōne pcti cognitionis. Quia pctō: aliqñ credit aliqđ pctm esse veniale qđ est mortale. Jō ē vtile vt sup his instruat a legisperitō qlis debet esse sacerdos. Deut. xxi. Ascēde ad locū quē elegerit dñs deus tu^r: veni esqz ad sacerdotem leuitici generis et querens ab eis et illi indicabūt tibi veritatem. Tertio est vtile ppter celerē pcti remissionē et eius maioris satisfactionē q fit in recūditā et cōfessionē qñ cōfite^r hōi pfitet. Eccli. iiii. Quarto est vtile ppter pcti diminutionē q fit ex vi clauū. Potest em sacerdos aliqđ relaxare quod fit ex vi clauium. Quinto ppter grē augmētationē et sacerdotis intercessionē: qz grā infusa in contritione frequēter augmētā^r in cōfessioe et cōfessor tenet orare p pfitēte. ¶ Scdo venit ex pcepto aplico Iaco. v. Cōfitemi alterut^r pctā v^ra. Uñ Hugo de scō Victore. Plus em facit q seruo hūilia^r ppter deū q ipi deo soli. Jō cōgruebat tpe grē q pctōr cōfiteretur non solū deo sed etiā homini. Hec ille. ¶ Tertio venit ex pcepto ecclia^rstico. vtz extra de pe. et re. c. Dis vtriusqz sex^r fidelis et c. Hō huius statuti est triplex. Prima est generalis. s. indigentia: qz oēs peccauerunt et egent grā dei. Jō qlibet debet glorificare deū cōfite^rdo et dicēdo se esse pctōrē. Scda ratio est specialis: scz reuerentia sacre cōmunionis: quia omnes tenent sub pcepto cōmunicare scz pasche. vt patet i eadem cōstitutione. Ideo primo debēt se purgare a pctis p cōfessionē ne indigne accedant et iudiciū sibi manducēt et bibāt. i. ad Cor. xi. Tertio est singularis. s. vt habeatur discretio gregis dñice. Helupi. i. infideles et heretici inter agnos. i. fideles latitent. Jgī^r qui non confitent^r quasi heretici et infideles habeant. Ergo dicit pmo. Dis vtriusqz sexus: quia tales ligant^r sacramentis ecclesie fidelis: quia non baptizati non ligant^r huic cōstitutioni. vt patet de diuor. tijs. ca. gaudemus. Hec etiam cathecumini. Sicut em ad fidem non sunt compellen-

di: ita nec ad alia sacramenta: cum baptis-
mus sit ianua oim sacramentorū. vt patet
de bap. et eius affec. c. maiores. Dic q non
habet baptisū nō est susceptiuus alicui^r
sacramenti. Scdo qz ante annos discretio-
nis nō tenent: qz dicit postqz ad annos de-
scretionis puenerit: qz als actualia pecca-
ta non habent: nisi sint doli capaces: ergo
nec ante cōfiteri tenent. vt patet de cō. dis.
iij. c. a paruulo. Idem de furiosis et amen-
tibus. Tertio cōfessio nō est diuidenda: qz
dicit omnia. Nā non debet dicere vnā par-
tem vni sacerdoti et aliaz alteri: vel aliqua
tacendo cōfiteri: quia hypocrisis esset: tuz
etiam quia mendax videretur. Debet ergo
primo cogitare antequā vadat ad sacerdo-
tē quid in iuuentute fecit: in adolescentia:
in tali loco: in tali tpe: cum tali persona: et
tūc oia simul euomere. Quarto debet esse
secreta: quia dicit solus et nō alius. i. nō cū
alio non p nunciū: non per scripturaz. Du-
bitat^r vtrū liceat alicui cōfiteri scripto. Re-
spōdit Cesarius q non: nisi in necessitate:
vt si homo loqui non posset: qz ore cōfessio
fit ad salutem: qz qui semel pctā sua ore fue-
rit cōfessus post scripto se amplius confun-
dere poterit sicut penitēs. Sicuti sanctus
Aug^o. fecisse legit^r in li. cōfess. Tunc obicit
discipulus: quid est qđ de Karolo impato-
re legimus in vita sancti Egidij. Idem d^r
in speculo historiali li. xxiiij. Cum sanctus
Egidius venisset ad p^rsentia regis Karoli:
eū reuerēter suscepit. Quē iter cetera salu-
tis colloqz rogauit rex: vt p ipso dignare-
tur orare: qz qddā enorme facinus cōmife-
rat qđ nulli vnqz aut ipi auderet confiteri.
Sequenti aut dñica cū egidius celebraret
p rege orauit. Qui angelus apparēs cedu-
lam sup altare posuit: in qua scriptum erat
regis pctm p ordinē: et egidij p^rcibus ei esse
dimissum si tamen penitēs et cōfite^rs ab il-
lo deinde abstineret. Adiunctumqz erat in
fine q quicunqz sanctuz Egidii inuocaret
p quocunqz cōmissio: si tñ ab illo desisteret
eius meritis sibi remissum non dubitaret.
Oblata igī regi cedula et pctō suo cogit-
to veniā postulauit. Dicit Cesarius vbi. S.
q diuina miracula nō sunt imitāda: sed po-
tius admirāda: vt si qđ vellet sua et cā scri-

bere in cartula et ea tradere sacerdoti: non
 valeret. Legimus tamen hoc factum fuisse propter
 causam rationabilem et iussu sacerdotis. Sicut
 idem Lefari⁹ dicit dist. ij. c. x. q. anno domi-
 ni. cxcix. erat Parisius quidam iuuenis in
 studio: qui suggerere humani generis intimi-
 co quodam peccato commiserat. Que obstaculo eru-
 bescentia nulli homini confiteri potuit. Cogitans
 tamen quod malis preparata sunt tormenta ge-
 hene: et quod bonis abscondita sunt gaudia per
 hennis vite: timens etiam quotidie iudicium
 dei super se: inter torquebat moris conscientiam et for-
 ris tabescebat in corpore. Quid plura mise-
 rante deo in adolescente timor ille seruilis
 verecundiam vicit: veniens ad sanctum Victorem
 priorem vocauit. Qui statim venit ad locum
 pro confessione deputatum. Mira res tantam con-
 tritionem misericors deus cordi eius contulit
 ut quies inciperet confiteri: toties singultibus
 intercepta vox deficit. In oculis lachryme
 suspiria in pectore: singultus in gutture.
 Hec ut vidit prior dicit scholari. Hade et
 scribe peccata tua in cedula: et defer ad me.
 Placuit consilium. Iuuenis abiit et scripsit:
 altera die rediit. Et si confiteri posset iterum
 tentans sed ut prius defecit. Et cum nihil profi-
 ceret: cedula prioris porrexit. Legit prior
 et obstupuit: dixitque iuueni. Non sufficio tibi
 solus dare consilium: vis ut ostendam abbati et
 licentiaui eum. Venit prior ad abbatem et ei
 porrexit cedula legendam rem ei per ordinem
 exponens. Quid deinde gestum sit audi-
 ant peccatores: et solent desperati. Hec
 ut abbas cartulam legendam aperit totam eius con-
 tritionem deletam inuenit. Et dixit abbas por-
 tulum legam in cedula ista: nihil in ea scri-
 ptum est. Hec ut prior audiuit: cedula sim-
 mul cum abbate respexit: dixitque ad illum.
 Sciat per certo penitentiam vestra dictum iuuenem
 in hac cedula scripsisse peccata sua: et cum a me
 fuisset lecta vobis donavi illam legendam
 sed ut video misericors deus qui maximam iu-
 uenis contritionem attedit culpam iam sufficien-
 ter deleuit: et vocatus scholarum ostenderunt ei
 cedula dicentes eius peccata diuinitus deleta
 quam cum perspexisset et ex signis cartam cognou-
 uisset: intantum cor eius ex magnitudine gau-
 dij est dilatatum: in quantum prius ex magnitu-
 dine tristitie fuerit angustiatum nullam ei iniu-

gens satisfactionem: monuerunt quatenus de per-
 ceptis beneficiis gratias deo ageret: et de cete-
 ro viueret cauti⁹. Quidam debet confiteri sua
 peccata et non aliena: sicut multi faciunt di. Dne non
 sum usurarius sic vicin⁹ me⁹: non enim debet quis
 alium in confessione reuelare. ut de pe. di. i. c. q.
 uis nullo in heresi. Et non debet personam noiare
 cum quod peccauit. Item sacerdos non debet inter-
 rogare: et in tali casu potest proprium sacerdotem
 dimittere et confiteri alieno: si peccauit cum
 sorore quod forte non noscit aliam personam. Sexto
 debet confiteri solum sua peccata non alia: quod dicit
 peccata: quod non bona facta sicut begutte quod occur-
 pant sacerdotem quod est spiritus iactantie. utz. vi.
 q. i. i. citare. nec debet ex humilitate aliam peccata
 dicere quod scit se non fecisse quod mendacium est.
 Septimo hoc debet fieri ad minimum semel in anno.
 Quia dicit semel in anno: et sic quilibet quilibet
 sanctus si etiam non fecit peccatum debet confiteri in si-
 gnium obedientie ecclesie: quod est contra multos quod
 in tribus vel in quattuor annis nunquam sunt
 confessi: quod tales sunt ecclesie romane inobedi-
 entes: quod precepit quod ad minimum semel in anno quilibet
 debet confiteri nisi in quattuor casibus. Primo si
 quis vellet conuicere: tunc statim antequam comuni-
 cet debet confiteri. Secundo si quis esset in extre-
 mis tunc iterum debet cito confiteri. Tertio si quis
 vellet peregrinari. Quarto ratione dubij: quod
 dubitat an alibi posset habere confessionem quod habet
 auctoritatem. Quinto est ratione conscientie: quod conscientia
 dicit sibi quod tunc confiteatur. Octauo confessio
 debet fieri proprio sacerdoti. Est autem tri-
 plex proprius sacerdos. scilicet papa: episcopus et parro-
 chianus: et quibus illi tres suas vices committunt
 vel auctoritatem tribuunt: ut sunt religi-
 osi privilegiati. Illi sunt proprii sacerdotes
 sicut et parochiani: et hoc auctoritate applica.
 ut patet in cle. de sepultu. ca. dudum. vbi dicitur.
 Statuimus quod magistri priores: prouinciales:
 predicatorum ministri aut custodes mi-
 norum ad penitentiam platorum se conferant per se vel
 per fratres: quos ad hoc idoneos fore putauerint
 humiliter petitori ut fratres qui ad hoc
 electi fuerint in eorum ciuitatibus et diocesi-
 bus confessiones subditorum confiteri eis volentium
 audire libere valeant. Hec ibi. Ubi
 nota Jo. an. sup illo verbo libere. dicit quod
 non est necesse licentiam sacerdotis habere. Et est
 simile de prebendis. c. licet episcopus. vbi f. m. Jo.
 A

Preceptum Quartum

E de ligno sup eodem verbo libere, nota qd hec auctoritas et licentia coartari et limitari non possit: quantum ad personas: tempus et loca, Non quantum ad personas: siue sit clericus siue laicus: siue mulier: siue masculus: diues vel pauper: iuuenis vel senex. Nec quo ad tempus: siue sit tempore infirmitatis vel sanitatis: pasche: pentecoste vel natalis. Nec loco: siue sit in ecclesia siue in choro vel in cimiterio castro villa vel campo. Hec Joannes de lignano sup eodem verbo libere. Et ratio huius est: quia libere signat omnem libertatem respectu confessionis audiende: quia terminus infinitivus in iure signat vltiter. vtz. xix. dist. si romanorum. Et vbiunq; libertas alicuius actus vel rei conceditur conditione quam ius vel iuris conditor non adiecit nullus addere potest libertatem amplius conditione vel seruitute pregrauare. Alf. sife. extra de electione. ca. vbi periculum. li. vj. vbi archidiaconus exponit libere. i. absque omni conditione. Sunt ergo religiosi priuilegiati auctoritate applica proprii sacerdotum sicut parochiani. Circa quod notandum quod proprium capit dupliciter. Primo put videtur contra alienum: et sic accipitur Joann. x. Quos proprium sequuntur pastores: fugiunt autem alienum. Secundo accipitur proprium put diuiditur contra commune: et sic accipitur. i. Topicorum. vbi dicitur: quod proprium est quod vni soli conuenit: et conuersim predicatur de: et indicat quid est esse rei. Primo modo accipiendo proprium vt diuiditur contra alienum stante illa decretali. Omnis vtriusque sexus papa non potest facere quod aliquis non confiteatur semel in anno proprio sacerdoti vel alieno sine eius licentia. Sed secundo modo stante illa decretali proprio sacerdoti: vt proprium diuiditur contra commune: sic papa in toto orbe est sacerdos communis: vt cum quis confiteatur pape vel alteri de suo mandato confiteatur proprio sacerdoti: cum etiam nec curat sit proprius sacerdos nisi de mandato pape: et sic quilibet religiosus priuilegiatur a papa est proprius sacerdos: put proprium diuiditur contra alienum. Item episcopus potest in qualibet parochia ordinare aliquos viros idoneos propter proprios sacerdotes in confessionibus audiendis et penitentibus iniungendis. vtz de offi. iudi. ordi. c. Inter cetera. Ergo multo fortius hoc potest

papa in tota ecclesia. Item proprium sacerdotem volunt intelligere sacerdotem parochiale: et tunc sequitur quod confessus domino pape et eius penitentiario teneatur iterum confiteri eadem peccata suo parochiano: quod fatuum est die et erroneum. Item ipsi ponunt capellanos suos et qui confitent illis sunt absoluti a peccatis eorum: et sunt confessi proprio sacerdoti. Ergo qui sunt confessi penitentibus pape vel eorum capellanis sunt etiam absoluti a peccatis eorum. Fatuum enim eest dicere: quod tales confessi penitentibus pape deberent iterum eadem peccata confiteri suo parochiano. Non enim papa est minus potest ponere capellanos in tota ecclesia quam ipsi in ecclesia sua. Sunt ergo religiosi proprii sacerdotes prout proprium distinguit contra alienum et papa et episcopus. Papa cuiuslibet catholici: et episcopus cuiuslibet exantis in suo episcopatu. Secundo modo papa non est proprius sacerdos vni: qui etiam sit cois illi et alteri: sed sacerdos parochialis est proprius vni ecclesie sue et de sua parochia que est omnino aliena de illis qui sunt de parochia alteri. Ergo ecclesia in confessionibus audiendis posuit quatuor ordines in coadiutores parochianorum: et hoc propter tria. Primo propter ipsorum ruditatem: que enim vult confiteri peccata sua vt inueniat gratiam sicut dicit Augustinus. debet querere sacerdotem que sciat ligare et soluere: ne cuius negligentes circa se extiterit negligat etiam a deo qui misericorditer monet vt cecus ceco ducatum non prestet ne ambo in foueam cadant. Planum est enim quod ignorantia magna in sacerdotibus dei toleratur. vt dicit Gelasius in quadam epistola sua ad Augustinum. Multum ergo detraheret sacre scripture et salutis animarum si christi fideles ruditati sacerdotum relinquerent. Secundo propter multitudinem pluralitatem. Sicut enim apostoli videntes quod messis erat multa et operarii pauci: rogauerunt dominum messis vt operarios mitteret in vineam suam. Lu. x. Ita nunc faciendum est pro papa et episcopis. de religiosis et alijs viris idoneis. Tertio propter sacerdotum familiaritatem. Nam familiaritas sacerdotum circa aliquos quibus parit contemptum seu erubescentiam: et quibus quipudentiam circa aliquos: cum ipsi homines sint habentes rancorem et malivolentiam ex quibus omnes christi fideles retrahi possunt ne eis confiteantur. Non debet fieri sacerdoti et non laico aut diacono: nisi in

A articulo necessitatis. Ideo dicit sacerdoti Sed quis debet esse sacerdos? Rñr. q in se debet habere lex: q ponunt i ca. dudū. vbi supra. Primo debet esse sufficiens i scia. Naz defect' scie facit aliquē ineligibile extra de elect. c. cōgregatio. An assumēdi debēt habere noticiā canonū. di. xxxviii. ca. q̄ iplis. Scdo debz eē idone' fm hugonē. Idone' est irrephefibilis vtilis z cōueniēs: z quasi cōformis cuilibet z mature etatis: quia periculosum est valde q̄ iuuenes mulieres cōfitem' istis iuuenib' sacerdotib': q̄ possent eos icitare ad sile p̄ctm̄. Ergo requiratur etas matura. de eta. z q̄li. ordi. ex tenore. Tertio req̄rat q̄ sit vite pbate: als bonam vitam z modestā suadere alijs non posset xxvj. di. vna tm̄. z. xlvij. di. c. licet hij. s. ne cesse. Ideo dicit Eccē. xliij. Qui sibi neq̄: cui bonus: vñ Bern. ad Eugeniū. Probatos oportet eligi: nō pbandos. Quarto req̄ratur q̄ sit p̄sona discreta z sciat soluere z ligare: z misericōdiaz cū rigore miscere. vt patet xlv. di. c. disciplina vñ miscēdia. multū destituit si vna sine altera teneat. Itē debet eē discret' caute inq̄redo circūstantias p̄cti: z nulli p̄ctm̄ reuelare. vtz in eadē. Dis qui iuste. Quinto debet eē modest': q̄ cōsistit in tp̄antia z pudore. xxxv. di. Eccē p̄ncipes An nō ignominia z pfusio iesum ch̄m crucifixū pauperē z esuriētē farsis p̄dicare corpib': z ieiunioz doctrinā rubentes buccas tumentiaq̄ ora p̄ferre. Hec Hierony. Sexto debet esse perit' vt sciat discernere inter leprā z leprā. de pe. di. v. consideret. Ista req̄runt ad tā salubre officii in volētib' audire cōfessionē. Decio debet p̄niam sibi iniūctā p̄p̄ijs virib' adimplere. Debēt em̄ sacerdotes in penitētijs iniūgendis nō esse nimis rigidi. Hanc questione' determinat Chryf. sup. ad. supra illd' verbū. Alligāt onera grauiā z importabilia z importū in humeros hoīm. Ostendens triplici rōne confessores nō grauem z importabile penitentiā cōfidentibus debere imponere. Primo quidem ex pte dei: quia si p̄familiās est largus: dispēsator nō debet esse parcus z tenax: sed deus largus est z benign' ideo sacerdos austerus minus esse debet. Cuius exemplum patet i aduiterā: cui do-

minus dixit. Vade: z noli amplius peccare. Itē in maria magdalena. Secundo ex pte p̄ctōris. Si em̄ aliquis fuscē magnum super humeros alicuius pueri imponeret: necessarium est vel vt fuscem reijciat: vel q̄ sub pondere restringatur. Sic si graue pondus pene imponitur alicui: necesse est aut q̄ penam impositam non portet: aut si portare incipiat dum ipsam sufferre nō potest q̄ amplius peccet. Si sic sequitur q̄ dū penam fugit: eternam vitam contemnit. Tertio ex parte sacerdotis: qui multum delinquit fm Gregorium. vt iusticia sine misericōdia: vel misericōdia sine iusticia teneatur semper tutius est z laudabilius magis declinare ad misericōdiam q̄ ad rigorem iusticie. An dicit Chryf. Hic si cōtigit nos errare modicā p̄niam imponentes: melius tñ est vt p̄pter miscēdiam reddam' rationē q̄ de crudelitate iusticie. Undecimo debet penitentiā iniūctam p̄p̄ijs viribus portare. Ad dicit p̄p̄ijs viribus. Querit: vtruz vnus hō p̄ altero satisfacere posset: Rñr. det Petr' de taranthisia: q̄ duplex est effectus satisfactionis. Unus solutio debiti p̄ctōz p̄cedentium. Alter excusio causarum p̄ctōz sequētiū. Quo ad hunc effectū secundū: non potest vnus hō satis facere p̄ altero: q̄ p̄ ieiuniū vnus: caro alterius non domat. Quo ad primū effectum est distinguendū: q̄ si alius est impotēs p̄ se facere tunc alius q̄ est in charitate: p̄t p̄ eo satisfacere. Si autē est potēs: tūc oportet q̄ ipse met apud deum satis faciat. Potest tñ iuuari p̄ alterū. Sed Tho. dicit q̄ etiā si potēs est iste penitens nihilomin' alius p̄t p̄ eo satisfacere. Sed nō est pmittendū vt aliq̄s p̄ alto satisfaciat: nisi defectus aliq̄s appareat in penitente vel corpālis: v̄ quē fit impotens ad sustinendū: vel sp̄ialis v̄ quem fit promptus ad portandū penā. Duodecimo debet licentiā petere: si vult alieno sacerdoti cōfiteri. q̄ dicit. Si q̄s iusta de causa voluerit alieno sacerdoti cōfiteri: pus obtineat licentiā p̄p̄ij sacerdotis. Hoc est verum. put p̄p̄iū distinguit contra alienū: z non put distinguit cōtra cōe. Quia si quis vellet alieno parrochiali pastori cōfiteri: tenet petere licentiā sui p̄p̄ij pastoris: cum

Preceptum Quartum

E alius nō posset eū ligare v̄l soluere. Si autem propriū distinguit cōtra cōe: nō tenet petere licentiā a suo plebano: q̄a ep̄s est sacerdos cōis: nec si q̄s vellet confiteri pape aut eius penitentiario: vel habenti ab eo generalem licentiā: vt sunt religiosi p̄uilegiati q̄ nō tenent petere licentiā. Quia isti sunt proprii sacerdotes sicut et plebanus: put propriū distinguit p̄tra alienū. Si tñ petat licentiā nō peccat: sed meret̄ dupl̄. Primo q̄ in petēdo licentiā p̄ bonū obediētie meretur: et finis magis meritor̄ reddit̄. Secūdo q̄ per humilitatē petēdi licentiā a nota cōtēptus et inobediētie excusat̄. Quaz notā fortassis videret̄ incurrere: si non petita licentiā alij p̄sumeret cōfiteri. Sunt tamen multi casus in quibus de irrequisito curato imo contra ipsius p̄hibitionē exp̄ssam pōt confiteri. Prim⁹ si sacerdos sit incius. Scōs si est reuelator cōfessionis. Tertius si ipsemet est particeps criminis. s. si peccauit cū p̄sona que cōfiteri cōcupiscit: tūc tollitur erubescētia cōfiteēti. q̄ est pars satisfactiois. Quart⁹ si timeat̄ q̄ p̄sona cōfiteēte sollicitet ad peccatū: et maxime si hoc constat ex p̄babilib⁹ indicij. Quintus si peccatū cōmissus sit directe p̄tra p̄sonā curati et potissime si sit tale p̄ctm cui⁹ cōfessio requirit exp̄ssam circūstantiam illi⁹ p̄sonē in qua cōmissum est. v̄cz de infamia et de detractioe et c. Sed qd̄ fiet si ex mētis pertinacia petita a subditis neget licentiā: et prohibet ne alteri cōfiteat̄. Dicēdum q̄ in hoc casu dicūt magni doctores: q̄ subdit⁹ non tenet̄ sibi obedire in h̄ casu: q̄ est cōtra suā salutē. Vadat ad illū qui auctē ap̄lica vel etiam ep̄i ipsū pōt absoluere. Non enim tenet̄ ei obedire in hoc casu: quia talis p̄hibitio est directe cōtra charitatē et cōtra subditi salutē. P̄uilegiat⁹ tamen si aliquē absoluit: debet ei iniungere q̄ p̄sentet se p̄prio sacerdoti: et dicat se esse p̄fessum et absolutum: et sacerdos tenet̄ ei credere et ei eucharistiā ministrare.

Honora patrem et matrem.

Dodecimo peccat̄ contra illud preceptum. Honora patrem et matrem. s. qui non honorant p̄rem sup̄naturalē. s. deū oīpotentē. De quibus ipse dicit p

os Malachie p̄phete. Si ego pater sum: vbi est honor me⁹? Nā ab illo p̄re habem⁹ esse magis p̄fectū. Nā a parētib⁹ habem⁹ carnē: a deo humanitatē. Deute. xxxij. Nūquid ipse est p̄r tuus qui te creauit? Non tñ noster sed oīm creaturaz. vt p̄tz Job. xxxviii. Quis est pluuie pat̄: aut q̄s genuit stillas rois et c. Secundo ipse est p̄r noster per gubernationē et oīm creaturaz. Sapi. xiiij. Tu pater om̄ia gubernas tua p̄uidētia. Et licet om̄ia gubernat: tamē hominē precipue: q̄ nō est cura deo de bobus. vt apostolus ait ad Corinth̄. Item p̄s. Hoīes et iumēta saluabis dñe. Sed non eque sequitur. Filij autē hominum sperabūt in tegmine alarum tuaz. Tertio est pater noster p̄ castigationem. Prouerbio. iij. Quē em̄ dominus diligit corripit et castigat. idem Prouerbi. xij. Quarto est p̄r n̄r p̄ adoptionem. ad Roma. viij. Non em̄ accepistis sp̄m seruitutis sed adoptionis: in q̄ clamam⁹ abba pater. Quito p̄ eternā glorificationē. Pater noster qui es in celis. Math̄. vi. Idem ca. xxiij. Patrē nolite vobis vocare super terraz. Unus em̄ p̄r vester in celis est. Sed multi hunc vocant patrē cui⁹ non sunt filij sed illi⁹ de q̄ scriptū est. Ioan. viij. Vos ex patre diabolo estis: vt sunt vsurarij: raptores: cōcubinarij et c. Et talē p̄rem nō debemus nos honorare: sed deum. dicēte ap̄lo ad Romanos. Benedictio et claritas honoris et gr̄arū actio: et virtus deo n̄ro in secula seculoz. Sed tñ p̄rem debem⁹ honorare quadrupliciter. Primo in seipso. Secundo in eius vnico filio. Tertio in eccl̄ia sua sancta. Quarto in eius m̄re b̄ndicta. Primo debemus eū honorare i seipso p̄ oībus suis b̄nificijs: tam donis naturalib⁹ q̄ gratuitis donis iuges gr̄arum actiōes referēdo. Ad q̄s exequendum te monet scriptura corp̄alis creatura et angelica natura. Scriptura dicit. Benedicā dñm in oīm tempore: semperq̄ laus eius in ore meo. De creatura dicit propheta. Laudate eum sol et luna: laudate eū oēs stelle et lumen et c. Laudate eum in tympano et choro: laudate eū in chordis et organo. Aidem⁹ em̄ q̄ auicula statim cātant: et suū factorē laudāt: cum in auroa lucis beneficiū dei sentiunt. Valde